

GÖRÜŞLERİM

Prof. Dr. Perihan ÇAMBEL

YATAN - 06

Şans verme ve Orhan Tanrıkulu

Amerikalıların bir çok mükemmel nitelikleri arasında bir de herkese bir şans verme gelenekleri ve sözleri vardır: «Give him a chance!» — Ona bir şans veriniz, — derler. Ve de bu şansı verirler. Ben de yaşam görüşümü daima kendi yaşantılarımda tutmuşum. Herkese, en sonuna kadar bir şans vermişimdir. Evet, en sonuna kadar. Karşımdaki bu şans verme eylemine layık olmadıysa, o kişi benim için bitmiştir.

Orhan Tanrıkulu'nu tanımam. Geçmişte bazı opera eleştirmelerini, kültürlü sayılabilecek bir aşamada yaptığımı bilmemden başka bir bilgim de yok hakkında. Süttunum «Görüşlerim» olduğuna göre, kendi görüşüm olmadan onun hakkında yazı yazmam da pek doğru değil. Ancak, kendisine benim kalemime bir şans vermek için bu yazıyı, eşi Mezzo — Soprano Remziye Alper — Tanrıkulu — nu nbana verdiği nottan okuyucularımı sunmayı yerinde buldum.

Bundan önceki yazımda, belirttiğim gibi, kendisi türü folklor türükülerinden esinlenerek nbağdalar yapmıştı. Bunlar Remziye Tanrıkulu tarafından dinleyicilere sunulmuştur.

ORHAN TANRIKULU HAKKINDAKİ NOT

«Romada Santa Cecilia Konservatuvarında Orkestra Şefliği üzerinde ihtisas kurslarına katılan bir Türk müzikçi var. Orhan Tanrıkulu Ankara Devlet Konservatuvarının kontrabas bölümünü bitirdikten sonra Devlet Operası Orkestrasında on yıl kontrabas çalmış, öğrenciliğinden bu yana çeşitli gazete ve dergilerde eleştiriler, araştırma

lar ve incelemelere dayanan bir çok eğitici ve aydınlatıcı makaleler yazmıştır. Radyoda programlar hazırlanmıştır. 1968 yılının yaz aylarında da Amerikada Orkestra Şefliği çalışmaya başlamış. Philadelphia'da Temple Üniversitesi'nin bir buçuk aylık kursunda edindiği ilk bilgileri kendi kendisine çalışarak araştırarak, inceleyerek geliştirmiş, geçen yıllarda Halk Evleri Orkestrası ile verdiği konserlerle ilgiyi çekmiştir. Bu konserlerden birini izleyen Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasının eski yöneticisi Prof. Lessing hayretini gizleyememiş ve yazılı olarak beyan ettiği şekilde «akademik bir öğrenim görmemiş olmasına rağmen orkestra yetiminde çok büyük bir kabiliyete ve ustalığa sahiptir» dediği, büyük kabiliyetle ilgilenmediği için büyük üzüntü duyduğunu belirtmiştir.

Orhan Tanrıkulu 1971 Eylül ayında kendi olanaklarını zorlayarak katıldığı Monte Carlo Ulusal Orkestrasınca her yıl yapılan ve dünyanın en ünlü şeflerinden İgor Markevitch'in gözleminde gene bu konunun en ünlü ustalarınınca yönetilen orkestra şef

liği kurslarına katılmış, klasik, romantik ve çağdaş repertuvardan on beş kadar eser üzerinde çalışmış, bunların bir kısmını Monte Carlo Orkestrası ile yönetmiş ve özellikle teknik yönden başarılı görülerek kendisine bir sertifikaya verilmiş, gelecek yıllarda kurslara katılması için davet edilmiştir. Dünya üzerinde çeşitli ülkelerde çeşitli kuruluşlarca yapılan bu tür kısa süreli kursların en etkili olanı Monte Carlo'da üç yıl çalışan bir yöneticiye verilen olgunluk diplomasına ilgili çevrelerde büyük önem verilmektedir...

1971 — 72 öğrenim yılında Santa Cecilia Konservatuvarında 8 ay çalışmak üzere İtalyan Hükümetince kendisine burs verilen Orhan Tanrıkulu, bir yanda Toscanini ve De Sabata dahil İtalyanın yetiştirdiği en büyük orkestra şefi, öte yanda halen dünyanın orkestra yöneticiliği dersi veren en ünlü otoritesi Maestro Franco Ferrara'nın öğrencisidir. Maestro Ferrara'nın öğrencisi olabilmek için daha önce orkestra yöneticiliği çalışmış ve diploma almış olmak şarttır. Türkiyede konservatuvarlarda orkestra şefliği sınıfı olmasına rağmen hoca olmadığından öğrenci yetişmemektedir. Santa Cecilia Konservatuvarı yöneticileri, Orhan Tanrıkulu'nun Monte Carlo'da aldığı sertifikayı değerlendirerek imtihana girmesini kabul etmişler ve sınavda en yüksek

puanı alan sanatçımız, bu yıl ancak 28 kişiden 5 öğrencinin kabul edildiği Ferrara'nın derslerine katılma hakkını kazanmıştır.

Maestro Ferrara, «çok iyi kaliteler gösteriyor», dediği sanatçımızın olgunluk diploması alması için normal olarak daha iki yıl kurslarına katılması gerektiğini, ama bu diploması önümüzdeki yıl almak kendi elinde olduğunu, bunun için de pek çok çalışması gerektiğini, Tanrıkulu'nun bunu başarabilecek nitelikte bir şef olduğunu söylemektedir...

Yine Orhan Tanrıkulu'nun hocası olan Maestro Roberto Caggino ise genç sanatçımızın niteliklerini övmekte. «Kendisinde, Maestro Ferrara'nın gözleminde metodik bir çalışma ile edineceği tecrübe ile mükemmelleşeceği kuşkusuz olan orkestra yöneticisi yeteneklerine sahip, iyi hazırlanmış, ciddi ve duygulu bir müzikçi vasfını takdir ettiğim demektir.»

Remziye Tanrıkulu'nun bana lütfen getirdiği not bura da bitiyor. Genç sanatçı kadının gözlerinde bana rica dolu bir anlam vardı: eşini okuyucularına sunmak. Onun gözlerindeki bu anlamı unutamadığım için, ve çalışkan gayret gösteren herkese karşı sevgim olduğu için, bunu sütun yazarı olarak bir görevimdir diye yerine getiriyorum. Geçtiğim için sanatçıftten özür diliyorum.

Opera Orkestrası Şefliğinde bulunuyor. Yetiştirilen

Opera Orkestrası Şefliğinde buhran var. Yetiştirilen iki güzide şef, Ferit Tüzün ve Sabahattin Kalenderoğlu, kendilerine geçen sanat sezonunda verilen şansta genel bir beğeni kazanamadılar: müzik kalitelerini, müzik kültürlerini ve bilgilerine hemen herkes kabul ettiği halde, yavaş tempoları, tereddütler orkestra ile sahne solistleri arasında birlik sağlayamamaları büyük eleştirilere, ve özellikle en değerli ve ulussever solistlerimizin bu nalım içinde ikisini yermelerine neden oldu. Çalışmaları lazımdı. Evet kendilerine belki bir sürece şans verilmişti. İyi ama, canları çıkarsa çalışsaydılar, ve kendilerine geçen sezonda verilen büyük şansta kendilerini ispatlasaydılar...

SONUÇ

Opera Orkestra Şefliğinde buhran vardır. Geçen sanat sezonunda Ferit Tüzün ve Sabahattin Kalender kendilerine verilen büyük şansta kep

dilerini opera orkestrası şefi olarak ispatlayamadılar. Devlet Konservatuvarında şeflik sınıfı boş geçiyor, deniyor. Oysa ortada iyi bir orkestra şefi olan, çalışkan ve gayretli olan Hikmet Şimşek vardır. Ama kendisi opera orkestrası şefi değildir. Şu halde bu uzmanlık dalına merak sarmış olan, ve kendi gücü ile bunun için İtalyaya ve başka ülkelere kurslara gitmiş olan Orhan Tanrıkulunu yetiştirmek için ona maddesel bir güç vermek, Millî Eğitim Bakanlığına ve Opera yöneticiliğine yakıştır. Dönüşünde başarılı olmasını dilerim...